

Beslutsfattare: Dokumenttyp: Giltighetstid: Dokument som upphävs:	Rektor Riktlinje Tillsvidare LTU-3445-2023	Beslutsdatum: Träder i kraft:	2024-12-16 2024-12-16
--	---	----------------------------------	--------------------------

Riktlinjer för indragning av handledning och andra resurser för doktorand

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	3
1.1 RIKTLINJERNAS SYFTE.....	3
2. TILLÄMPLIGA BESTÄMMELSER	4
3. ALLMÄN OCH INDIVIDUELL STUDIEPLAN	4
3.1 ALLMÄN STUDIEPLAN	4
3.2 INDIVIDUELL STUDIEPLAN	4
3.2.1 <i>Upprättande och uppföljning av den individuella studieplanen</i>	5
3.2.2 <i>Handledning</i>	6
4. NÄR DET KAN BLI AKTUELLT ATT DRA IN RESURSERNA	7
4.1 INNEBÖRDEN AV INDRAGNING AV HANDLEDNING OCH ANDRA RESURSER.....	7
4.1.1 <i>Påverkan på doktorandanställning och annan försörjning vid indragning av resurser</i>	8
5. HANDLÄGGNING AV INDRAGNING AV HANDLEDNING OCH ANDRA RESURSER.....	8
5.1 DOKTORANDS RÄTT TILL OMBUD, TOLK OCH ÖVERSÄTTNING.....	8
6. DOKTORANDS MÖJLIGHET ATT FÅ TILLBAKA RESURSER	9
6.1 HANDLÄGGNING AV ANSÖKAN OM ATT ÅTERFÅ RESURSER.....	9
7. DOKTORANDS ÖVERKLAGANDERÄTT	9

1. Inledning

Luleå tekniska universitet strävar efter att säkerställa en god rekryteringsprocess och utbildning för doktorander, så att indragning av handledning och andra resurser inte ska behöva bli aktuellt. Ambitionen är att en god hantering i ett inledande skede ska leda till att handledare och doktorand med institutionens stöd finner en lösning så att indragning av handledning och andra resurser inte behöver ske.

Att dra in handledning och andra resurser för en doktorand är en allvarlig åtgärd och ska vara en sista åtgärd när alla andra möjliga lösningar har uttömts. I de fall det blir nödvändigt att dra in handledning och andra resurser för en doktorand har dessa riktlinjer tagits fram för att säkerställa att berednings- och beslutsprocessen sker på ett transparent, effektivt och rättssäkert sätt.

Om en doktorand i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen, ska rektor besluta att doktoranden inte längre ska ha rätt till fortsatt handledning och andra resurser för utbildningen. Resurserna får inte dras in för den tid då doktoranden är anställd som doktorand.¹ Det är enbart möjligt att dra in handledning och andra resurser för en doktorand om denne väsentligt åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen. Därför är det viktigt att den individuella studieplanen är tydlig och detaljerad samt att den regelbundet följs upp.² Möjligheten att dra in handledning och andra resurser för doktorand har sin grund i högskolelagen (1992:1434), HL, som ställer krav på att lärosätenas resurser ska utnyttjas effektivt. En doktorand vars resurser dragits in har efter ansökan hos rektor möjlighet att få tillbaka sin rätt till handledning och andra resurser.³

Vid Luleå tekniska universitet bereds ärenden om indragning av doktorands rätt till handledning och andra resurser av berörd institution med stöd av juristfunktionen. Ansökan om återfående av handledning och andra resurser bereds av juristfunktionen med stöd av institutionen.

1.1 Riktlinjernas syfte

Dessa riktlinjer strävar efter att klargöra processen kring indragning av doktoranders handledning och andra resurser och syftar till en tydlighet i rutiner för en förutsägbar och rättssäker ordning.

Riktlinjen klargör vidare för chefer, handledare och doktorander hur central den individuella studieplanen är för att dokumentera planer, uppföljning och förändringar under utbildningen.

---

¹ 6 kap. 30 § högskoleförordningen (1993:100), HF.

² 6 kap. 29-30 §§ HF.

³ 6 kap. 31 § HF.

2. Tillämpliga bestämmelser

En doktorand har rätt till handledning och andra resurser under utbildningen så länge som rektor med stöd av 6 kap. 30 § HF inte har beslutat något annat. Möjligheten att dra in handledning och andra resurser för doktorand har sin grund i högskolelagen (1992:1434), HL, vilken ställer krav på att lärosätenas resurser ska utnyttjas effektivt (jfr 1 kap. 4 § HL). Av 6 kap. 31 § HF följer att doktoranden kan ansöka hos rektor om att få tillbaka sin rätt till handledning och andra resurser. Enligt 6 kap. 36 § HF framgår att rektor inte får delegera beslut enligt 6 kap. 30 och 31 §§ HF. Ett beslut om att dra in resurserna för en doktorand eller beslut att en doktorand inte ska få tillbaka resurserna kan överklagas enligt 12 kap. 2 § p. 6 HF. Förvaltningslagens (2017:900), FL, bestämmelser tillämpas vid handläggningen av ärendet.

3. Allmän och individuell studieplan

3.1 Allmän studieplan

För varje ämne som utbildning på forskarnivå anordnas i ska det finnas en allmän studieplan.⁴ Den allmänna studieplanen är ett krav för rekrytering och antagning av doktorand. En förutsättning för att allmän studieplan ska fastställas är att handledarkompetens och handledarkapacitet säkerställs.

3.2 Individuell studieplan

Den enskilda doktorandens utbildning planeras i en individuell studieplan. Den individuella studieplanen är det viktigaste styr- och planeringsinstrumentet både för universitetet och den enskilda doktorandens utbildnings- och handledningsprocess.⁵ De individuella studieplanerna är vidare ett centralt verktyg för att stärka rättssäkerheten eftersom rättigheter och skyldigheter preciseras där. Om doktoranden i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen kan resurserna dras in.⁶ Om doktorandens och universitets åtaganden är otydligt definierade får doktoranden sämre skydd mot ogrundade beslut, och lärosätet får mindre möjligheter att vidta åtgärder.⁷

⁴ 6 kap. 26 § HF.

⁵ SOU 2004:27 s. 172, 207-f.

⁶ 6 kap. 30 § första stycket HF.

⁷ SOU 2004:27 s. 207.

Den individuella studieplanen ska innehålla universitetets och doktorandens åtaganden och en tidsplan för doktorandens utbildning. Av den individuella studieplanen ska vidare planering och uppföljning av doktorandens forskarutbildning framgå.⁸ Av den individuella studieplanen ska det exempelvis framgå vad doktoranden ska göra både vad gäller kurser och vetenskapligt arbete och när doktoranden ska ha avklarat angivna kurser och utfört olika moment i sitt vetenskapliga arbete.

Det direkta ansvaret för forskarutbildningen åvilar de enskilda institutionerna. Om handledare och doktorand inte kan komma överens om den individuella studieplanens utformning fastställer prefekt på berörd institution den individuella studieplanen.⁹

3.2.1 Upprättande och uppföljning av den individuella studieplanen

Upprättande

Doktorandens individuella studieplan bör upprättas vid antagningen.¹⁰ Den individuella studieplanen ska beslutas av prefekt efter samråd med handledare och doktorand. Den individuella studieplanen bör ange *dels* doktorandens, *dels* institutionens åtaganden, till exempel vad gäller doktorandens tillgång till handledning. Det bör på lämpligt sätt dokumenteras att både handledare och doktorand tagit del av den individuella studieplanen.¹¹

Uppföljning

Uppföljning, efterlevnad och uppdatering av den individuella studieplanen ska ske regelbundet. Enligt LTU:s riktlinje¹² ska den individuella studieplanen följas upp minst en gång per år. Institutionerna ska dock ha egna rutiner för en tätare uppföljning. Det finns inga begränsningar för hur ofta den individuella studieplanen kan uppdateras.¹³ Vid de regelbundna uppföljningarna brukar handledare och doktorand tillsammans fylla på och göra ändringar i den individuella studieplanen, i takt med att det blir tydligt vilka kurser doktoranden behöver läsa och vad som behöver göras i det vetenskapliga arbetet.

⁸ Prop. 1997/98:1 Utgiftsområde 16, s. 102.

⁹ Rektors besluts- och delegationsordning, LTU-1269-2024, beslutad 2024-04-08, avsnitt 6.2.7.

¹⁰ Prop. 1997/98:1 Utgiftsområde 16, s. 102 samt Riktlinjer för utbildning på forskarnivå, dnr LTU 4085–2021, beslutad 2021-11-29, avsnitt 2.3.

¹¹ Prop. 1997/98:1 Utgiftsområde 16, s. 102.

¹² Riktlinjer för utbildning på forskarnivå, dnr LTU-4085-2021, beslutad 2021-11-29, avsnitt 2.3.

¹³ 6 kap. 29 § HF samt prop. 1997/98:1 Utgiftsområde 16 s. 102.

Vid avvikelser från fastställd plan till följd av doktorandens underlåtenhet att fullfölja åtaganden behöver den uppdaterade studieplanen specificera vad som inte har utförts och varför, till exempel på grund av bristande akademiska prestationer, missade deadlines eller ogiltigt frånvaro. Om universitetet inte har fullföljt vad som överenskommits ska även detta dokumenteras. Dessutom ska det tydligt framgå vilka åtgärder universitetet har vidtagit för att stötta doktoranden i att lyckas med sin utbildning. All uppföljning ska dokumenteras skriftligt.

Den individuella studieplanen är ett rättsligt betydande dokument i frågor om indragning av rätt till handledning och andra resurser.¹⁴ Den ska användas under hela doktorandutbildningen för att dokumentera doktorandens framsteg i kurser och vetenskapligt arbete och de stödåtgärder som vidtagits. Om handledare märker att åtagandena från doktoranden inte följs rekommenderas de göra täta uppföljningar av den individuella studieplanen, exempelvis varje månad. All skriftlig dokumentation, både från doktoranden och institutionen, beaktas vid ärenden om indragning av rätt till handledning och andra resurser.

3.2.2 Handledning

En doktorand har rätt till minst två handledare och handledning under utbildningen så länge inte rektor beslutar något annat. En doktorand som begär det ska få byta handledare.¹⁵ Vid Luleå tekniska universitet utses för varje doktorand minst två handledare, en som huvudhandledare och övriga som biträdande handledare.¹⁶ Rätten att byta handledare är inte oinskränkt. I praktiken är rätten till handledarbyte underkastad de begränsningar som följer av det forskarutbildningsämne som doktoranden är antagen till, tillgången till kompetent personal och andra faktiska förhållanden.¹⁷

¹⁴ Prop. 1997/98:1 Utgiftsområde 16 s. 102.

¹⁵ 6 kap. 28 och 30 §§ HF.

¹⁶ Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Luleå tekniska universitet, dnr. LTU-4085-2021, beslutsdatum 2021-11-29, avsnitt 2.

¹⁷ Beslut 2006-03-17 (reg. Nr 451-462-05) Överklagandenämnden för högskolan. Se också beslut 2009-12-18 (reg. Nr 451-1030-09) Överklagandenämnden för högskolan, ang. bl.a. invändningar på handledares kompetens.

4. När det kan bli aktuellt att dra in resurserna

Rektor beslutar¹⁸ om indragning av handledning och andra resurser om doktoranden i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen eller på annat sätt inte bedöms ha förmåga eller förutsättningar att fortsätta till examen. Sådana fall kan exempelvis¹⁹ vara om doktoranden trots tillgång till adekvat handledning och övriga resurser för de planerade studierna, inte visar förmåga/progression i sin utbildning på ett sätt som inom en bestämd tid kommer leda till examen.

Vid en bedömning om resurserna ska dras in för en doktorand ska det även vägas in om universitetet har fullgjort sina åtaganden enligt den individuella studieplanen.²⁰ För att ett beslut om indragning av resurser ska kunna fattas behöver dokumentation kring progression och insatta stödåtgärder vara adekvat. Det är därför av vikt att ha en tydlig och detaljerad individuell studieplan som följs upp regelbundet. Att dra in resurserna för en doktorand ska vara en sista åtgärd när alla andra möjliga lösningar har uttömts.

För transparens, och för att hushålla med statens resurser, bör en process om indragning av handledning och andra resurser inledas så snart handledare tillsammans med ämnesföreträdare och prefekt bedömer att doktoranden inte kommer att klara av att fullfölja utbildningen och det står klart att universitetet har uppfyllt sina åtaganden. Genom frekvent uppföljning av den individuella studieplanen med tydliga aktiviteter och mål rörande både kurser och vetenskapligt arbete ska det i dessa fall inte komma som en överraskning för doktoranden om en process för indragning av handledning och andra resurser påbörjas.

4.1 Innebörden av indragning av handledning och andra resurser

Ett beslut om indragning av resurser för en doktorand innebär bland annat handledarresurser, arbetsplats, dator, telefon, e-postadress, tillgång till laborationslokaler och utrustning dras in. Eftersom olika doktorander har tillgång till olika resurser kan den faktiska innebörden av indragningen skilja sig åt.

En doktorand vars resurser har dragits in är fortfarande antagen till utbildningen på forskarnivå i aktuellt forskningsämne vid universitetet. Att fråntas rätten till resurser är inte detsamma som ett avskiljande. Doktoranden har rätt att på egen hand bedriva forskarutbildning, exempelvis läsa forskarutbildningskurser samt har rätt att ansöka om att få lägga fram en avhandling.²¹

¹⁸ 6 kap. 30 § HF samt LTU:s arbetsordning LTU-1931–2023, beslutad 2023-09-20, avsnitt 5.3.3.

¹⁹ Andra exempel kan vara att doktoranden inte håller deadlines eller ogiltigt frånvaro.

²⁰ Prop. 1997/98:1 Utgiftsområde 16, s. 102.

²¹ Prop. 1997/98:1 Utgiftsområde 16, s. 102 f. samt beslut 2014-03-14 (reg.nr 245-49-14)

Överklagandenämnden för högskolan.

4.1.1 Påverkan på doktorandanställning och annan försörjning vid indragning av resurser

Resurser får inte dras in för den tid då doktoranden är anställd som doktorand.²² Hänsyn behöver således tas till doktorandens anställningstid vid påbörjad process om eventuell indragning av resurser. Om en doktorand är anställd av en extern arbetsgivare ska denne informeras om indragningsärendet i samarbetet kring den individuella studieplanen.²³

5. Handläggning av indragning av handledning och andra resurser

Innan ett beslut om indragning av rätt till handledning och andra resurser fattas ska doktoranden och dennes handledare ges möjlighet att yttra sig. Prövningen ska göras på grundval av deras redogörelser och annan utredning som är tillgänglig.²⁴ Allmänna krav på ärendets handläggning framgår av FL och LTU:s riktlinjer²⁵. Initiering och beredning av ett ärende om indragning av handledning och andra resurser sker på berörd institution med stöd av juristfunktionen.

5.1 Doktorands rätt till ombud, tolk och översättning

En doktorand har rätt att utse biträde och ombud. Doktorand har möjlighet att ta stöd av doktorandombudsman. Fackligt anslutna doktorander har också möjlighet att ta kontakt med sitt fackförbund för stöd och ombudshjälp. En doktorand vars resurser kan komma att dras in ska informeras om rätten till ett sådant oberoende stöd. FL reglerar också rätten till tolk och översättning av handlingar om det skulle behövas.²⁶

---

²² 6 kap. 30 § andra stycket HF.

²³ Riktlinjer för externt anställd doktorand och externt finansierad doktorand, dnr LTU-5485-2023, beslutad 2024-01-08.

²⁴ 6 kap. 30 § första stycket HF.

²⁵ Riktlinje för ärendehantering vid Luleå tekniska universitet, dnr LTU-1485-2022, beslutad 2023-05-29.

²⁶ 13 och 14 §§ FL.

6. Doktorands möjlighet att få tillbaka resurser

Om resurserna för utbildningen har dragits in enligt 6 kap. 30 § HF, kan doktoranden efter ansökan hos rektor återfå sin rätt till handledning och andra resurser. Doktoranden måste då genom att visa upp ett tillkommande studieresultat av beaktansvärd kvalitet och omfattning eller på något annat sätt göra sannolikt att han eller hon kan fullgöra sina återstående åtaganden enligt den individuella studieplanen.²⁷

Ansökan ställs till Rektor, Luleå tekniska universitet, 971 87 Luleå (registrator@ltu.se).

6.1 Handläggning av ansökan om att återfå resurser

Juristfunktionen handlägger ärendet tillsammans med berörd institution och gör en utredning. Avsikten med utredningen är att ta reda på om doktorandens tillkommande studieresultat är av sådan beaktansvärd kvalitet och omfattning eller om doktoranden har gjort sannolikt att han eller hon kan fullgöra sina återstående studier och åtaganden enligt den senast fastställda individuella studieplanen²⁸.

Rektor fattar beslut om doktoranden ska återfå rätten till handledning och andra resurser²⁹, efter föredragning av handläggande universitetsjurist. Ett beslut att en doktorand inte ska få tillbaka resurserna kan överklagas.³⁰

7. Doktorands överklaganderätt

Beslut att dra in resurser för en doktorand respektive beslut att en doktorand inte ska få tillbaka resurserna kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH).³¹ Hänvisning om möjlighet att överklaga ska bifogas respektive beslut.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen anges det beslut som överklagas, den ändring av beslutet som önskas och det skäl som åberopas till stöd för ändringen. Överklagandet adresseras till ÖNH, men skickas till LTU inom tre veckor från den dag den klagande tagit del av beslutet. Information om handläggning av överklaganden framgår av särskilda riktlinjer.³²

²⁷ 6 kap. 31 § HF.

²⁸ 6 kap. 31 § HF, se också beslut 2014-03-14 (reg.nr 245-49-14) Överklagandenämnden för högskolan om fråga om återfående av handledning och andra resurser i utbildning på forskarnivå.

²⁹ 6 kap. 31 § HF samt Arbetsordning för Luleå tekniska universitet, dnr. LTU-1931-2023, beslutad 2023-09-20, avsnitt 5.3.3.

³⁰ 12 kap. 2 § p. 6 HF.

³¹ 12 kap. 2 § p. 6 HF.

³² Riktlinjer för handläggning av överklaganden vid Luleå tekniska universitet, dnr. LTU-460-2022, beslutad 2022-05-09.

